

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ
Кафедра практичної психології та педагогіки**

**МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ НАУК В ЛОМЖІ
(Республіка Польща)**

**ПЕНІТЕНЦІАРНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
Кафедра педагогіки та гуманітарних дисциплін**

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ЛУЦЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ» Волинської обласної ради**

ОСОБИСТІТЬ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ

Матеріали
XIII Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю,
*присвяченої 20-річчю кафедри практичної психології та педагогіки
Львівського державного університету безпеки життєдіяльності*

м. Львів, 15 травня 2026 р.

Львів – 2026

<i>Ігор Ахмадєєв, Роман Береза</i>	
Тенденції розвитку військової педагогіки на сучасному етапі	416
<i>Ірина Бабій</i>	
До проблеми евфемізації мови війни (на прикладі «словника війни О. Сливинського»)	419
<i>Ленія́р Білялова, Анастасія Окаєвич</i>	
Педагогічні технології формування емоційного інтелекту в майбутніх офіцерів	422
<i>Юрій Вінтюк</i>	
Психологічна культура взаєморозуміння та співпраці в університетському просторі: як порозумітися викладачам і студентам	425
<i>Тарас Гембара</i>	
Ймовірнісний аналіз емоційно-функціонального стану особи в екстремальних умовах за математичною оцінкою акустичного спектру її мовлення	427
<i>Тетяна Конівіцька</i>	
Кіномистецтво як чинник формування особистості в умовах війни	431
<i>Олександр Куций, Ірина Дмитерчук</i>	
Основні функції внутрішньої комунікації в організації: значення, особливості функціонування та перспективи розробки інструментарію з оцінки	434
<i>Олександр Куций, Мар'яна Кузьмів, Андріана Томілова</i>	
Прогнозований психологічний вплив як інструмент підвищення ефективності застосування психотехнологій в організаціях, що діють в особливих умовах	439
<i>Олег Лозинський</i>	
Шкала «адміністративна резистентність» у ході активного «методу дослідження дією»	443
<i>Олег Огірко</i>	
Формування студентської молоді на засадах духовно-морального виховання	454
<i>Людмила Олефір, Ірина Євреїнова</i>	
Психологічні та правові аспекти забезпечення утримання засуджених в установах державної Кримінально-виконавчої служби України	458

ПСИХОЛОГІЧНА КУЛЬТУРА ВЗАЄМОРОЗУМІННЯ ТА СПІВПРАЦІ В УНІВЕРСИТЕТСЬКОМУ ПРОСТОРІ: ЯК ПОРОЗУМІТИСЯ ВИКЛАДАЧАМ І СТУДЕНТАМ

Актуальність теми психологічної культури взаєморозуміння в університетському просторі зумовлена глибокою трансформацією вищої освіти, де суб'єкт-суб'єктна взаємодія між викладачем і студентом стає фундаментом якісного освітнього процесу. В умовах цифровізації навчання та постійного психоемоційного напруження дефіцит конструктивної співпраці та зростання бар'єрів у комунікації можуть призводити до професійного вигорання педагогів і втрати навчальної мотивації у здобувачів. Саме тому розвиток психологічної культури як системи цінностей, емпатії та навичок безконфліктного спілкування є не лише інструментом гармонізації університетського середовища, а й необхідною умовою для формування професійної компетентності майбутніх фахівців у будь-якій галузі.

Мета роботи полягає у теоретичному обґрунтуванні та розкритті психологічних змістів культури взаєморозуміння між викладачами та студентами, а також у визначенні ефективних стратегій побудови конструктивної співпраці в умовах сучасного університетського простору.

Стосовно висвітлення проблеми взаємодії у вищій школі, передусім варто відзначити наступне: у викладачів є те, чого ще немає у студентів – фундаментальні знання та дорогоцінний досвід помилок. У студентів є те, що викладачі нерідко починають забувати – сміливість мріяти та швидкість адаптації до змін. Відтак в університетських аудиторіях щодня зустрічаються два різні світи. І кожного дня ми маємо вибір: витратити цей час на оборону своїх барикад (позицій «я професор, я знаю краще» або «я студент, мені нудно»), або ж побудувати між ними міст довіри і конструктивного співробітництва.

Сьогодні йдеться не просто про освіту, а про психологічну культуру взаєморозуміння, яка перетворює навчальні аудиторії на простір для співпраці. У сучасному світі, де інформація оновлюється швидше, ніж друкуються підручники, ми маємо перейти до моделі взаємопідсилення, яка стає реальністю; кілька міркувань з цього приводу наведено у подальшому викладі.

1. Психологічні бар'єри та когнітивні упередження. Першим кроком до співпраці є усвідомлення того, що нам заважає. Відомий психо-

лог К. Роджерс стверджував: «Найбільшою перешкодою для взаєморозуміння є наша природна схильність оцінювати та судити заяви іншої особи». В університеті це проявляється через кілька бар'єрів:

- викладачі часто підсвідомо вважають складні речі очевидними, сприймаючи труднощі студентів як лінощі;
- студенти часто сприймають будь-яку настанову як зазіхання на їхню свободу, спрацьовує психологічний захист;
- ми бачимо не людину, а «ярлик»: «консерватор» або «інфантильний зумер» тощо.

Психологічна культура починається з емпатії. Це вміння викладача згадати себе у 18 років, а для студента – здатність побачити у викладачеві живу особистість, а не просто «функцію», що контролює і ставить оцінки. Повага до права іншого думати інакше – це фундамент, без якого неможлива будь-яка конструктивна взаємодія.

2. Від ієрархії до партнерства: модель спільної дії. Традиційна «вертикальна» модель, де викладач є єдиним джерелом істини, відходить у минуле. Сучасна психологія освіти пропонує перехід до партнерства. Л. Виготський ввів поняття «зони найближчого розвитку», де навчання відбувається через соціальну взаємодію. Проте сьогодні ми йдемо далі – до концепції М. Мід про «префігуративну культуру», де в умовах швидких змін старші вчать у молодших так само інтенсивно.

Це відкриває шлях до «зворотного наставництва», де студент приносить у навчальний простір нові цифрові інструменти, гнучкість та актуальні запити сьогодення; а викладач забезпечує методологічну глибину, критичне мислення та етичні орієнтири. Коли викладач стає фасилітатором, а студент – активним суб'єктом, зникає страх помилки; співпраця виникає там, де є спільна мета: не «здати іспит», а «створити нове знання».

3. Формування безпечного простору та спільних цінностей. Психологічна культура співпраці неможлива без відчуття безпеки, тому університет має стати місцем, де помилка сприймається як «точка росту», а не привід для покарання чи приниження.

Цікаво, що згідно з дослідженнями за методикою Ш. Шварца, базові цінності (справедливість, безпека, самореалізація) у різних поколіннях в Україні збігаються на 80 %. Наші конфлікти – це лише конфлікти «форми» (як ми говоримо), а не «змісту» (чого ми прагнемо).

Особливо актуально це звучить сьогодні. Спільне подолання криз і викликів війни формує в університетах особливий тип резильєнтності (психологічної стійкості). Викладач стає емоційною опорою, а студент

– джерелом енергії та віри у майбутнє. Як зазначав Е. Еріксон, покоління потребує одне одного для підтримання зв'язку часів. Лише діючи разом і спираючись на надбання поколінь, ми стаємо мудрішими і сильнішими; тоді нам стають посильними найскладніші завдання.

Висновок. Психологічна культура взаєморозуміння – це не поступка, це інвестиція. Коли ми чуємо один одного, ми створюємо середовище, де викладач захищений від вигорання, а студент отримує не лише знання, а й розвинений емоційний інтелект. Саме така конструктивна спільна взаємодія створює передумови для успішного перебігу навчально-виховного процесу за найважчих викликів сьогодення.

Університет – це простір, де майбутнє зустрічається з досвідом, тому давайте разом перетворимо цей простір на місце взаємопідсилення.

Тарас Гембара

ЙМОВІРНІСНИЙ АНАЛІЗ ЕМОЦІЙНО-ФУНКЦІОНАЛЬНОГО СТАНУ ОСОБИ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ ЗА МАТЕМАТИЧНОЮ ОЦІНКОЮ АКУСТИЧНОГО СПЕКТРУ ЇЇ МОВЛЕННЯ

Розглянуто математичне моделювання і методику оцінювання емоційно-функціонального стану мовця за акустичним спектром його мовлення. Обґрунтовано використання частоти дискретизації, фреймування, короткочасного перетворення Фур'є і спектрограми. Розглянуто формування вектора ознак, класифікаційну модель стану мовця та динамічну модель для відстеження зміни стану в часі. Окрему увагу приділено коректності інтерпретації результатів, вимогам до розмітки даних, якості запису, валідації моделей і захисту персональних даних.

Мовлення людини є складним нестационарним сигналом, який містить не тільки зміст висловлювання, а й паралінгвістичні ознаки: інтонацію, темп, паузи, гучність, тембр і стабільність голосу. Для його математичного аналізу використовують методи цифрової обробки сигналів, зокрема дискретне подання, спектральний аналіз, фільтрацію та статистичне виділення ознак [1]. У теорії цифрової обробки мовлення голосовий сигнал розглядають як часову послідовність, властивості якої змінюються від фрейму до фрейму, тому для нього потрібні локальні частотно-часові методи [2].